

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula XII. Omnis contrarietas privationem habet abterius contrariorum

urn:nbn:de:bsz:31-102400

vel quoad repugnantiam & impossibilitatem ad verificari de eodem; priori modo unam contradictionem esse alterâ majorem, posteriori omnes esse aequales. Vide etiam Gabriel. I. dist. II. q. I. dub. 1.

V. Utimur verò hâc propositione contra eos, qui ad eam devenerunt insaniam, ut non dubitent asserere, *contradictoria posse esse simul vera*, vel *hominem Christianum illud principium, quod contradicentia non possunt esse vera, non posse nec debere agnoscere*. Nam aut statuunt, omnia contradictoria simul per se esse vera, aut aliqua. Si omnia, ergò utrumque simul verum esse potest. quod Deus sit justus & non justus, verax & non verax, quod Christus resurrexerit & non resurrexerit, nos cum hîc sumus, non esse hîc, dum scribimus, non scribere, &c. quæ omnia absurdissima, & ex parte etiam blasphema sunt, & à verâ fide aliena. Si autem aliqua, ergò omnia: quia, ut ostendimus, *inter omnia est equalis repugnantia*. Vide plura in *Disp. nostrâ de nonnullis circa doctrinam contradictionis*.

REGULA XII.

Omnis contrarietas privationem habet alterius contrariorum.

I. Ita Aristoteles X. Met. cap. VII. ubi & ait, *semper alterum contrariorum dici secundum privationem*. Item, *omnem contrarietatem esse habitum & privationem*. Quæ quidem non ita accipi-

enda sunt, quasi alterum contrariorum nihil aliud sit, quàm privatio: hic enim sensus falsus est, eùm utrumque contrariorum sit formaliter quid positivum. Potest autem dupliciter intelligi: I. Ita, ut *omne contrarium inferat privationem alterius contrarii*, quemadmodum nigrum infert privationem albedinis, & vitium virtutis.

II. Sed hic objici poterit, quod, eùm privatio sit negatio formæ in subjecto capaci habitus, calor in igne sit quidem contrarius frigori, non tamen inferat privationem frigoris, propterea, quod ignis non sit subjectum frigoris capax. Idemque dicendum est de cujuslibet contrarietatis extremo, quod subjecto inest per naturam.

III. Potest responderi I. Calor, licet ut in igne est, non importet privationem frigoris, absolute tamen non potest negari, ipsum privationem frigoris inferre, propterea, quod in aliis subjectis, quæ frigoris capacia sunt, ut in aquâ, inesse potest II. Aristoteles V. *Metaph. c. XXII.* docet, privationem dici tripliciter: 1. *si res non habeat aliquid eorum, que apta sunt, ut habeantur, et si ipsa non sit apta, ut illud habeat*: quomodo planta dicitur privata oculis. 2. *Si non habeat, quod vel ipsa, vel genus ejus naturâ habere potest*: qua ratione aliter homo cæcus privatus est adspectu, aliter talpa, hæc quidem ratione generis, (quia enim animal est capax adspectus, & verò talpa est animal, quod est genus ejus, ideo & hujus generis habitâ ratione.

tione talpæ
tur) ille
habeat, co
habere pot
est, jecocus
adspectum
us erat. I
am cit. ca
licet calor
dico ill
tamen pri

IV. V
explicatio
dum Phil
negation
ullo dubi
ter sit, lo
id esse du
III. dist.

V. II
lis etiam
ut scilicet
modo co
dam im
dici secu
num co
respectu
utroq; e
teriq; N

tionē talpa capax ad spectus, eoque privatus dicitur ille verò per se ipsum. 3. *Si apta sit res, ut habeat, eò autem tempore non habeat, quò naturâ habere potuit.* Cœcitas enim privatio quædam est, cœcus autem non omni ætate dicitur, sed si ad spectum non habeat, in qua ut haberet, idoneus erat. Ita Aristoteles, quam distinctionem etiam cit. cap. VII. X. *Metaph.* inculcat. Jam dico: licet calor in igne non inferat privationem potestatis illo & magis propriè dicto modò, inferat tamen primo & secundò.

IV. Verùm hîc repetendum est id, quod in explanatione *Reg. I.* notavimus, nempe, secundum Philosophum unum contrariorum inferre negationem alterius, & ita quidem reverâ & sine ullo dubio rem se habere, si de eo, quod naturaliter fit, loquamur. De potentiâ tamen absolutâ id esse dubium, ob ea, quæ disputat Paludanus III. *dist. XV. q. II.*

V. II. Potest sententia & propositio Aristotelis etiam intelligi non de privatione simpliciter, ut scilicet formaliter est quædam negatio, (quò modo cœcitas est quædam privatio) sed de quâdam imperfectione, ita ut *alterum contrariorum dicitur secundum privationem nihil aliud sit, quam unum contrariorum semper esse quid imperfectum respectu alterius.* Quod quidem verum est non de utroq; extremo, sed de altero tantùm respectu alteri. Nam sic nigrum quidê habet rationē privatio-

tionis respectu albi, & frigidum respectu calidi, sed non album respectu nigri, nec calidum respectu frigidi. Et ita explicat Soneinas. XII. Met. g. IV. & videtur esse ad mentem Commentatoris, qui cit. L. X. Met. com. 15. dicit, omnia contraria opponuntur secundum privationem & habitum, quia uni contrariorum accidit, ut sit perfectio- nis privatio: Et II. Phys. com. 1. sic ait: Forma dicitur duobus modis: dicitur enim de perfectionis inesse, quibus non adjungitur aliqua privatio, sicut albedo est forma, cum quâ non adjungitur privatio omnino, & dicitur de formis diminutis inesse, cum quibus adjungitur aliqua privatio, sicut nigredo est forma, cui adjungitur privatio albedinis.

REGULA XIII.

Privatione ad habitum non datur regressus.

I. Facit Aristoteles cap. X. Categ. § 20. discrimen inter contraria & privativè opposita, quod nimirum contraria inter se invicem mutari possunt, nisi alterum in sit per naturam, (possibile enim est, candidum fieri nigrum, & vicissim nigrum candidum; ex probò pravum, & vicissim ex pravò probum) at in privatione & habitu, inquit, impossibile est, fieri ad invicem mutationem, ex habitu enim in privationem mutatio fit, sed à privatione in habitum impossibile est. Hinc extat illud proloquium, quod Peripatetici crebris usurpant

panfermo
datur reg
II. Quo
datur mut
absolute co
privatio
chim ex fer
lis, nascitu
tur mutati
regressus,
constat, n
lis, quod g
quest. XIX
ctur fieri
do habitus
ter, & pos
regredi en
quis fuit.
igit, sed
tione ad h
onem, qu
ipse I. Ph
& termin
formæ p
III. U
formam
quo, que
malis: al
corrupte